

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 136.

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorčičevi
ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, petek 3. decembra 1937

Cena posamezni številki 1.50

Neizrabljene konstruktivne sile

Posebno ob slovesnih prilikah se pri nas zelo pogosto govori o nujni potrebi, da se združijo vse konstruktivne sile naroda, da bi mogla država napredovati tako, kakor želimo vsi. Ko pa mine slavnostna prilika, so pozabljene tudi besede o združitvi konstruktivnih sil in pozabljene tudi te sile same. Služile so le kot dekoracija za lepo besedo, ki je pa že bila v resnici le lepa fraza. Ko je bila izrečena ta, je postala odveč tudi dekoracija sama.

To dokazuje, da se potreba združitve konstruktivnih sil sicer priznava, da pa imajo nekateri strah pred uveljavljanjem teh sil, ker se boje, da bi mogle te dobiti polagoma prevelik vpliv. Posledica tega je, da imamo polno konstruktivnih sil, ki se naravnost ponujajo k sodelovanju, ki pa morajo ostati pasivne, ker se njih sodelovanja neče. Nadaljnja posledica tega pa je, da živitarimo, namesto da bi živeli, da se vse naše javno življenje muči v mrtvili, namesto da bi se razgibalo v živahnem gibanju in delovanju. S težavo vlečemo in rinemo naprej svoj voz, namesto da bi v veselem napredku oživila vsa dežela.

Neoprostljiv luksuz je puščati konstruktivne sile naroda neizkoriščene. Omenjamo le velikansko korist, ki bi jo imela država, če bi mogli samo gospodarski stanovi sodelovati tako, kakor bi želeli in mogli.

Ali ne bi bilo državi in vsem davkoplačevalcem v korist, če bi se n. pr. naša davčna zakonodaja in naša davčna služba reformirala tako, da bi bila čim enostavnejša, pri tem pa čim donosnejša. Vendar nima nihče dobička od tega, če mora davkoplačevalec poleg plačevanja davkov prenašati še razne sitnosti, če ne zadostuje, da plača davke, temveč mora izpolniti še celo vrsto tiskovin.

In komu bi bilo v škodo, če bi se s sodelovanjem inženirjev, gospodarskih stanov in oblasti začelo s sistematičnimboljševanjem našega cestnega prometa, da bi se najprej zgradile vse glavne žile, potem pa z ozirom na gospodarske potrebe priključile na te druge manj važne ceste. Isto velja glede našega tujkega prometa, isto glede motorizacije in elektrifikacije dežele, isto tudi glede industrializacije dežele, socialne politike itd. Na vseh poljih bi moglo takšno sodelovanje roditi naravnost nepričakovano dobre uspehe, samo če bi se pustilo konstruktivnim silam, da delajo.

Pri nas pa nekateri zahtevajo to nemogočo stvar, da bi konstruktivne sile delale, da bi pa morale v vsem delati tako, kakor jim predpisujejo drugi. To pa je nemogoča zahteva. Kajti bistvo ustvarjajoče sile je ravno v tem, da se uveljavlja le na način, ki je objektivno pravilen. Sposobni in delavni ljudje sicer ne iščejo pri delu osebnih prednosti, za prazno štafazo pa so predobri. Uspeh igre ni v statistih, temveč v igralcih in tako je tudi s konstruktivnimi silami. Dober državnik more te uporabiti na podoben način za izvajanje svojega dela kakor uporabi dramatski pisatelj talente igralcev za uspeh svoje igre. Slabe drame pa ne morejo rešiti niti najboljši umetniki, kakor na drugi strani do-

ber umetnik ne pusti, da mu slabi igralci pokvarijo njegovo umetnino.

Zato se more reči, da se meri sposobnost javnih delavcev po tem, kako si znajo pridobiti sodelovanje najboljših ljudi. Tisti, ki znajo to, delajo tudi dobro in napravijo več, kakor se more pričakovati od njih samih, ker za nje delajo tudi

njih sodelavci. Kdor pa si sodelovanja sposobnih ljudi ne zna pridobiti, ta bo napravil manj, kakor bi moral napraviti po svojem delu, ker bodo slabi sodelavci sproti uničevali njegovo delo. Skrivnost javnega uspeha je v organizaciji konstruktivnih sil in stranke, ki so si znale ustvariti štab s takšnimi

silami, te stranke so bile nepremagljive. Naša predvojna, pa tudi povojna politična zgodovina nam to jasno dokazuje.

Našim neizrabljenim konstruktivnim silam je zato treba dati možnost sodelovanja. Ves naš problem se more na vse zadnje skriti na to nujnost.

javke ne bi bilo, bi nastala v Beogradu najtežja situacija. Slovenski trgovci so s svojim solidarnim nastopom rešili situacijo.

Splošno odobravanje je sledilo tem besedam in se je še stopnjevalo, ko je predsednik Vidmar podrobneje poročal o protestni akciji slovenskega trgovstva. Ponosni smemo biti slovenski trgovci na odmev, ki ga je rodila naša akcija pri vsem trgovstvu Jugoslavije.

Nato so tudi drugi delegati poročali o poteku in uspehu protestne akcije na njih ozemlju. Kakor smo že uvodoma naglasili, so ta poročila dokazala, da so trgovci po ogromni večini storili svojo dolžnost, da pa so v nekaterih krajih pokazali le premalo odločnosti. Tako je bil Beograd naravnost vzor solidarne akcije, prav tako vsa Južna Srbija, Ljubljana in z ozirom na težke razmere tudi Zagreb. Toda nekateri kraji so pokazali premalo odločnosti in na račun teh je padlo mnogo zelo težkih, a potrebnih konstatacij.

Tako je predsednik združenja v Novem Sadu g. Lazić grajal to nezavednost tudi zato, ker ni vprašanje veleblagovnic samo trgovsko vprašanje, temveč tudi nacionalno vprašanje. Vsaka nezavednost v tem vprašanju je zato tem bolj obsodbe vredna.

Novosadski delegat Krojačević je poudaril, da pač vsi zahtevamo, da trgovski voditelji v borbi vztrajajo, da pa nekateri trgovci sami ne store svoje dolžnosti.

Konstatiralo se je tudi to: Če je mogel trgovec pod Sar-planino ali trgovec v Skofji Loki zapreti svojo trgovino, da si je od veleblagovnic zaenkrat še čisto neogrožen, bi pač mogli to storiti tudi trgovci v Novem Sadu in Subotici, kjer »Ta-Ta« želi pripravljati svoje podružnice.

Po daljši debati je bila nato sprejeta resolucija, da C. P. konstatira, da je bilo z novo uredbo o veleblagovnicah ustvarjeno le prehodno stanje in da se trgovstvo mora proti tej uredbi boriti.

Seja Centralnega predstavništva v Novem Sadu Priznanje trgovstvu Slovenije

Dne 24. in 25. novembra je bila v Novem Sadu seja Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije. Seja je bila zlasti važna, ker je bila to prva seja po veliki protestni akciji jugoslovanskega trgovstva proti veleblagovnicam. Iz podanih referatov je bilo razvidno, da se je protestna akcija trgovstva dobro posrečila, v nekaterih krajih celo odlično. Videlo se pa je tudi, da v nekaterih pokrajinah organizacija trgovstva še ni dovolj krepko izvedena in zato je seja Centralnega predstavništva tudi temu vprašanju posvetila posebno pažnjo in tudi storila primerne sklepe. Tudi zaradi njih je dobila zadnja seja Centralnega predstavništva poseben pomen.

Za nas Slovence pa je pomenila zadnja seja C. P. tudi veliko priznanje. Odločnost, s katero so slovenski trgovci izvedli protestno akcijo, je doživela v Novem Sadu popolno priznanje. Posebno toplo je izrekel to priznanje predsednik Savić, ki je naglasil, da so trgovci iz Slovenije naravnost rešili situacijo. Ko je prišla brzojavka iz Ljubljane, da so vse trgovine zaprte, in da so se tudi trgovci po deželi pridružili protestni akciji, tedaj so padle v prah vse klevete, kakor da bi imela protestna akcija beograjskega trgovstva neke strankarsko-politične tendence. Takrat se je izkazalo, da so trgovci s svojo protestno akcijo imeli samo en namen, da obvarujejo domačo nacionalno trgovino pred navalom tujega kapitala in branijo interese narodnega gospodarstva Jugoslavije. Samo to in nič drugega ni bil in ne bo cilj jugoslovanskega trgovstva!

Novosadska seja C. P. pa je pomembna za slovenske trgovce tudi zato, ker so z odobravanjem sklenili, da bodi prihodnji kongres jugoslovanskega trgovstva v Ljubljani. Predsednik Zveze trgovskih združenj Stane Vidmar je takoj po sprejemu tega sklepa poudaril, da bodo slovenski trgovci organizirali kongres čim bolj in da udeležence kongresa ne bodo sicer mogli tako pogostiti, kakor so to storili beograjski tovariši, da pa jih bodo sprejeli z iskrenim bratstvom in se potrudili, da bo vsem bivanje v Sloveniji ostalo v najprijetnejšem spominu.

Znova opozarjamo vsa združenja, da že danes mislijo na to, kako bodo pri organizaciji vsedržavnega kongresa čim najbolj uspešno sodelovala.

Seja Centralnega predstavništva v Novem Sadu je bila zelo dobro obiskana. Seja je otvoril in vodil predsednik Savić, ki je takoj po pozdravu delegatov prešel na dnevni red, na poročilo.

o boju trgovstva proti veleblagovnicam

Iz njegovega vzorno podanega in vsebinsko bogatega referata posnemamo:

Dokler so državne meje, mora biti tudi trgovina v mejah države nacionalna. Vse države se ravna po tem načelu in zato se moramo tudi mi ravnati po njem.

Dokler niti v zavezniški Franciji in Češkoslovaški ne morejo naši ljudje ustanavljati trgovin, tako dolgo tudi mi ne smemo postopati drugače. Že celo pa bi bilo nedopustno, če bi mi ne le trpeli ustanavljanje tujih trgovin v naši državi, temveč dajali tem trgovinam še olajšave in privilegije.

A to se je pri nas zgodilo. Veleblagovnicam so se dale posebne ugodnosti in proti njim se postopa s posebno obzirnostjo.

Tako se ni nihče spodtaknil nad tem kričečim nerazmerjem, da je »Ta-Ta« s samo 1 milijonom din glavnice zidala palačo v Beogradu, ki sama velja več milijonov. S tem enim milijonom pa je »Ta-Ta« kupila tudi hišo v Novem Sadu, drugo v Zagrebu in je menda že kupila (ali se še pogaja) hišo v Ljubljani.

S tem edinim milijonom din kapitala pa je mogla »Ta-Ta« tudi napolniti z blagom svojo palačo v Beogradu in danes ima tako velikanski promet, ki včasih že v enem tednu doseže višino glavnice »Ta-Tec«.

Ko je videl Vlada Mitić, kako se širi »Ta-Ta«, je naravno tudi sam razširil svojo veleblagovnico. Ko pa je zahtevala posebna komisija od njega podatkov o uvozu in nabavi blaga, ki ga prodaja, teh podatkov kratkoma ni mogla dobiti, ker je Vlada Mitić izjavil, da deklaracij o blagu nima več. In komisija je ostala brez podatkov!

Očitno se nam je, zakaj se baš sedaj tako zelo borimo proti veleblagovnicam, saj so te bile tudi že prej. Res je to, toda še bolj res je, da so bile te veleblagovnice več ali manj domača podjetja, ki so tudi spoštovala domače trgovske običaje. Sedaj pa imamo opravka z veleblagovnicami, ki so ustanovljene le od tujega velekapitala in ki so prinesle v deželo tudi čisto nove metode. Te so povzročile, da so se začele majati tudi stare trgovine in zato je morala nastati borba proti veleblagovnicam.

Reakcija proti tem metodam tujih veleblagovnic je postajala vedno ostrejša, zlasti še, ko so trgovci videli, kako so neki listi priobčevali drago plačane propagandne članke za te veleblagovnice. Tudi proti temu kupovanju javnega mnenja je moral nastati odpor!

Že itak pa je trgovstvo silno trpelo zaradi filialnega sistema, kakor ga zlasti propagira Bafa. Ta filialni sistem se vedno bolj izpo-

polnjuje in kmalu bomo prišli do tega, da bodo industrije že vsake-mu protrošniku dostavljale blago na dom. Toda pri Bafi je ostalo čevljarjem vsaj to, da so mogli krpati in popravljati čevlje. Če pa zmagajo veleblagovnice, potem trgovcem sploh nič ne ostane, potem je vsa nacionalna trgovina uničena. Zato je moralo trgovstvo Jugoslavije organizirano in z vso odločnostjo nastopiti proti veleblagovnicam.

Predsednik Savić je nato poročal o akciji trgovstva ter naglasil, da so vse zveze trgovskih združenj in vse zbornice nastopile popolnoma solidarno. V skupni deputaciji so tudi razložile predsedniku vlade vzroke, ki silijo trgovstvo, da vodi brezkompromisen boj proti veleblagovnicam. Dramatično je predsednik Savić navedel vse podrobnosti iz tega velikega boja in opisal, zakaj je izdalo Centralno predstavništvo nalog, da se protestna akcija trgovstva odloži, dokler ne izide nova uredba o trgovinah velikega obsega. Mnogo trgovcev je bilo zaradi te odložitve zelo ogorčenih in protest trgovstva je postajal vedno bolj odločen. Predsednik Savić je nato podrobno opisal potek dogodkov in zlasti poudaril, kako silno je učinkovala brzojavka o uspešno izvedeni akciji slovenskega trgovstva. Če te brzo-

Socialno zavarovanje trgovstva

O tej točki dnevnega reda je bilo podanih več referatov. Tudi predsednik Vidmar je govoril o tem vprašanju in zlasti poudarjal, da mora biti socialno zavarovanje trgovstva elastično, da mora nuditi takšno mnogovrstnost zavarovanja ko zasebne zavarovalnice in upoštevati tudi velike razlike v trgovstvu. Zavarovanje mora doleteti minimalno višino premije in maksimalno dobo, ko prične uživati zavarovanec socialno zavarovanje.

Na podlagi vseh referatov ter vse debate je bila sprejeta naslednja resolucija:

1. Zavarovanje trgovstva naj velja za primere onemoglosti starosti in smrti.

2. Biti mora obvezno in organizirano avtonomno po ozemljih vsake zveze.

3. Lestvica prispevkov naj se začne z najnižjim prispevkom 30 dinarjev mesečno, na zahtevo zavarovanca pa se more tudi povisati.

4. Premije pobirajo združenja.

5. Za vodstvo zavarovanja se ustanove posebne uprave po zvezah. Clani uprave ne prejema-jo za svoje delo nobenega honorarja,

ker je članstvo uprave častno mesto.

6. Pristojni nadzorni organi so zbornice.

7. Vse uprave avtonomnih krajevnih zavarovalnic pa ustanove svoj zvez, in sicer po sistemu Centralnega predstavništva.

8. Ves denar se mora nalagati v prvi vrsti v trgovske posle, seveda proti vsemu potrebnemu jamstvu.

9. Zavarovanje trgovstva naj uživa iste ugodnosti ko delavsko zavarovanje.

Daljša debata se je razvila tudi v naslednji točki dnevnega reda o zagrebški anketi o zapiranju in odpiranju trgovin.

Nato je bil z velikim odobravanjem sprejet predlog, da bo prihodnji kongres trgovstva spomladi 1938 v Ljubljani.

Pri tej priliki je poročal Nedeljković Savić, da bo odpoval v kratkem v Sofio, da se dogovori glede udeležbe bolgarskega trgovstva na kongresu. Med drugim je omenil, da praznuje letos bolgarsko združenje trgovcev s kolonialnim blagom že 250letnico obstoja in da je najstarejši zapisnik o sejah tega združenja tudi že 120 let star. Posebno važna je bila 6. točka

dnevnega reda o organizaciji trgovstva. Najvažnejši sklep o tem vprašanju je, da se ustanovi v Beogradu pisarna Centralnega predstavništva. Obširno se je govorilo tudi o trgovskih listih ter o boljših stikih vseh stanovskih organizacij. Vsi predlogi so dokazovali, da se trgovstvo v polni meri zaveda važnosti dobre organizacije in dobrega stanovskega tiska in da je pripravljeno v ta namen tudi nekaj žrtvovati.

Končno je bilo sklenjeno, da bo prihodnja seja C. P. v Banjaluki.

Seja C. P. v Novem Sadu je znova dokazala, da vodi C. P. pravi ljudje!

Prof. Ivan Belè

V visoki starosti 85 let je umrl v Ljubljani po daljšem bolehanju prof. Ivan Belè.

Pokojnik je bil eden naših najodličnejših šolnikov, ki se je z vsem srcem posvetil svojemu poklicu in skrbno pazil, da je vzgojil svojemu narodu čimveč značajnih in delavnih mož. Bila je že kvalifikacija, kdor je mogel reči, da je bil Beletov učenec.

Pok. prof. Belè pa je tudi mnogo delal in si pridobil velikih zaslug za razvoj našega gledališča, saj je bil v najtežjih časih med vodilnimi možmi ljubljanskega gledališča. Brez subvencij, brez pravega gledališkega naraščaja, ko je manjkalo vsega in na vseh koncih, je moralo takrat delovati naše gledališče. In vendar je šlo, ker so idealni moške skrbeli, da je šlo. In med njimi je bil tudi pok. Belè.

Mnogo let je deloval tudi kot korektor na Dunaju v založbi šolskih knjig. Ni pa opravljal svojega posla le mehanično, temveč skrbel, da je bil jezik v šolskih knjigah v resnici dober.

Pokojnik je bil mož velikanskega znanja. Posebno njegovo naravoslovno znanje je bilo izredno. In še v poznih letih je ostalo to znanje neokrnjeno.

Prof. Belè pa je bil tudi znan kot velik ljubitelj glasbe. Vsa klasična dela je poznal do podrobnosti, ni pa tudi zamudil nobenega pomembnejšega koncerta ali pomembnejše operne predstave.

Prof. Belè je absolviral najprej gimnazijo, nato učiteljsko ter služboval dolgo let na Ledini. Pozneje je napravil izpit še za francoščino, bil mnogo let profesor na Mahrovi šoli, nato pa prišel na realko, kjer je poučeval do leta 1924. francoščino, ko je stopil v pokoj. Njegovo uspešno delo je priznala tudi francoska vlada in ga imenovala za oficirja akademije. Bilo je le zaslužen priznanje, ki ga je dobil mož pozitivnega dela.

Prof. Belè je bil človek dela, tihega, a zvestega in zanesljivega dela, ki je moralo zato tudi biti vedno uspešno. A bil je tudi mož trdnega in neupogljivega značaja, ki ni poznal slabotnih kompromisov, temveč svojemu prepričanju bil vedno zvest. Bil je mož velikega obzorja in plemenitega mišljenja, skratka mož, ki je mogel dati mladini vzorec, ker je bil sam vzoren mož.

Slava njegovemu spominu! Njegovi rodbini pa naše iskreno sožalje!

Nazadovanje naše trgovine s Čehoslovaško

Naš klirinški dolg proti Čehoslovaški je narasel na 143 milijonov Kč, kar znaša okoli 214 milijonov din. Tako velikega dolga s Čehoslovaško še nismo imeli. Koncem lanskega leta smo bili dolžni Čehoslovaški le 118 milijonov Kč. Da se je dolg tako povečal je vzrok predvsem v zmanjšanju našega izvoza v Čehoslovaško. Letos nismo izvozili v Čehoslovaško niti enega vagona pšenice, dočim lani več tisoč vagonov. Češpej bi morali izvoziti okoli

500 vagonov, izvozili pa smo le okoli 90 vagonov. Tudi izvoz jabolk je letos silno nazadoval. Velikih kož in volne nismo mogli izvoziti, ker je dovoljen izvoz teh predmetov le proti devizam. Zmanjšal pa se je tudi naš uvoz iz Čehoslovaške. Po prenehanju sankcij se je dvignil naš uvoz iz Italije

in zato je padel uvoz iz Čehoslovaške. Vendar pa je padel uvoz iz Čehoslovaške v veliko večji meri ko pa naš izvoz v Čehoslovaško. Če kljub temu ni naš klirinški dolg padel, temveč celo narasel, je vzrok v tem, ker smo izvozili za 70 milijonov Kč surovega bakra in za 60 milijonov Kč tobaka, ki

pa se ne plačujeta po kliringu. Če bi tudi baker in tobak plačali po kliringu, bi padel naš dolg na okoli 20 milijonov Kč. Ker dobivajo naši uvozniki iz Čehoslovaške brezobrestne kredite na 3 ali tudi na 6 mesecev, ne hite s plačilom blaga in to je nadaljnji vzrok, da je naš klirinški dolg tako visok.

Investicije SUZORja Slovenija zopet zapostavljena

Objavili smo odličan članek o investicijah SUZORja, ki ga je napisal strokovnjak. V tem članku se na podlagi podatkov SUZORja ugotavlja, da bo SUZOR v prihodnjih petih letih investirati 57 milijonov 750.000 din, da pa bo od tega zneska investirati v Sloveniji samo 1.500.000. Od vseh investicijskih odpadov torej na Slovenijo le 2,6%.

Od vseh dosedanjih investicijskih SUZORja v višini 239,1 milijona dinarjev je dobila Slovenija 29,4 milijona din ali 12,3%, letno pa vplača Slovenija v SUZOR 58,4 milijona din ali 16,6%. Investicije SUZORja v Sloveniji so bile torej preizkušne za 10,3 milijona din. Zapostavljanje Slovenije pa je tem težje, če se upošteva, da se prispevki za SUZOR plačujejo v vsej državi silno neenakomerno. Tako dosega zaostanki v Srbiji in Vojvodini 49,9%, v Sloveniji le 12,1%. Če bi se pa nalagale investicije v posameznih banovinah po dejansko vplačanih prispevkih — in to bi bilo najbolj pravilno — potem bi morale znašati investicije v Sloveniji 46 milijonov din, ne pa 29,4 milijona. Ta izguba Slovenije pa se še poveča, če se upoštevajo dolгови posameznih okrožnih uradov SUZORju.

Ze iz te kratke rekapitulacije članka se vidi, da ima ta samo en namen, da doseže za Slovenijo večjo investicijsko delavnost

si vni. Kdo nam torej razreši to uganke, da bodo ti uradi, ki so že sedaj brez teh investicijskih pasivni, mogli sami plačati investicije! In kako je mogoče verjeti, da bodo ti uradi mogli plačati te investicije, ko pa imajo nekateri že sedaj tako velikanske zastanke, da so dolžni tudi več ko polovico vseh prispevkov! Kakor dostikrat, tako se izkazuje tudi tu: teorija pravi eno, praksa pa pravi drugo. Teorija velja v Sloveniji, kjer se vedno strogo ravnamo po predpisih, drugod pa delajo po svoje. Prav žal nam je, da smo morali priti do teh žalostnih izkušenj.

Ne moremo pa se tudi strinjati s tem, da so posojila isto ko investicije. Če so dobile nekatere občine posojilo pri SUZORju, to res ni bogzna kakšna milost. Saj so morale nuditi popolno jamstvo za posojilo, da bodo vrnille ne le vse posojilo, temveč tudi vse obresti, ki nikakor niso nizke. Komunalna posojila so se včasih dajala pač po mnogo bolj ugodnih pogojih! In tudi danes bi se morala dajati od javnih ustanov, katerim se vendar na bančno obrestno mero ni treba ozirati do zadnje pičice.

Investicije so eno, posojila so drugo, pri investicijah tvega SUZOR, pri posojilih ne tvega nič! Investicije ostanejo v deželi, posojila se vrnejo z obrestmi nazaj.

Za duševnega delavca!

Prosim, poskusite to tudi VI!

Vsi koncentrirani duševni delavci trpijo pogosto na prebavnih nerednostih, zaprtju in vseh nevarnih posledicah. To ovira tudi duševno prožnost in delavnost. — Treba je to pravočasno preprečiti! Izvrstno in preizkušeno sredstvo za to je naravna Rogaska slatina, ki osvežuje ter na prijeten način čisti in obenem vzpodbuja prebavne organe.

Rogaska Slatina

SUZORja. Pričakovali smo zato tudi, da bodo drugi slovenski listi podatke dr. Köstla s priznanjem sprejeli in se tudi sami pridružili zahtevi, da se mora v petletnem investicijskem programu SUZORja Slovenija bolj upoštevati. Namesto tega pa smo doživeli v »Slovenec« napad, češ da smo objavili nestrokovnen članek in da smo čisto prezrli, da mora vsak okrožni urad vse svoje investicije tudi plačati. Ljubljanski OUZD je bil le pameten, ker je zahteval samo to, kar nujno potrebuje, drugo pa da bo raje uporabil za zdravljenje zavarovancev. Pa še eno velikansko napako da smo zakrivali, ker nismo upoštevali posojil, ki jih daje SUZOR. Samo 3 slovenske občine so dobile v zadnjem letu nad 10 milijonov din posojila, druge pokrajine pa teh posojil še nimajo. Ta posojila da je treba všteti tudi med investicije.

Kakor nam je žal, toda argumentacije »Slovenca« ne moremo priznati. Prav lepa je določba, da mora vsak okrožni urad investicije na svojem ozemlju sam plačati. Toda ta določba praktično nima posebnega pomena, kakor dokazujejo naslednja dejstva. Od vseh okrožnih uradov je le nekaj aktivnih, med njimi ljubljanski in sušski ter zasebne blagajne. Baš oni okrožni uradi, ki bodo po investicijskem programu SUZORja deležni največjih investicijskih, pa so pa-

Menda le ni treba te razlike še naprej razlagati.

Ne drži tudi to, da v Sloveniji investicije ne bi bile potrebne. Samo pogledite, v kako skrajno neigieničnih stanovanjih stanujejo zavarovanci v Ljubljani in drugih mestih. Zaradi teh neigieničnih stanovanj je jetika še vedno ena glavnih bolezni v Sloveniji. Nihče ni tako poklican ko SUZOR, da misli na zidavo cenovnih in zdravih stanovanj po naših mestih in trgih. Ta stanovanja bi se tudi dobro obrestovala, saj so tudi po vseh drugih mestih takšne stanovanjske hiše aktivne, če se seveda ni zidalo brez glave. SUZOR pa bi imel pri tem še ta dobiček, da bi padel odstotek bolnih zavarovancev in bi se s tem njegovi izdatki oz. izdatki okrožnih uradov znatno znižali.

Popolnoma iz zraka zagrabljena pa je domneva »Slovenčevega« kritika, kakor da bi bila naša izvajanja imela kakšen strankarsko političen cilj, ali da bi imela kakšno osebno ost. S takšnimi trditvami se sicer dostikrat doseže prav cene učink, toda v tem primeru se ne bodo. Je pač vsa trditve vendarle preveč za lase privlečena.

Končno pa moramo še nekaj pripomniti. »Slovenec« dopisnik je namreč tudi zapisal, da »Trgovski dom« ne bi bil danes v rokah trgovcev, če bi jim SUZOR ne pomagala rešiti »Trgovskega doma« z

2% posojilom. To je čisto nefair očitke. Kajti tudi če bi bilo res, kar piše dopisnik, je vendarle med gentlemeni navada, da se podarjene stvari ne očitajo. Toda to, kar pripoveduje »Slovenec« dopisnik, sploh res ni, ker ni SUZOR »Trgovskemu domu« posodil niti pare. SUZOR je le odobril posojilo Trg. bol. in podpornega društva in sedaj pristal, da se obrestna mera zniža. Če pa že hoče kdo v zvezi z vsem tem govoriti o zaslugah, potem morejo to govoriti le tisti trgovci, ki so izvedli sanacijo Trgovskega doma in rešili Trgovski dom pred dražbo, ki je bila že predlagana. Če bi pa prišlo do dražbe, potem ne bi odrezalo Trg. bol. društvo tako dobro kakor je. Ti trgovci so pazili, da TBPD nič ne izgubi in zato je tem bolj odveč vsak očitke na njih naslov.

Ponavljamo še enkrat: Pred očmi smo imeli samo en cilj, da se Slovenija pri investicijah SUZORja upošteva tako, kakor vse druge pokrajine. Prav žal nam je, toda tudi po članku »Slovenca« nismo mogli dobiti prepričanja, da Slovenija pri teh investicijah ni zapostavljena. Samo veselilo nas bo, če bomo mogli tudi mi reči, da je oz. da bo Slovenija dobila to, kar ji gre!

Rooseveltova petletka za zgraditev stanovanjskih hiš

V posebni poslanici na parlament je zahteval predsednik Roosevelt sprejem zakonov, po katerih bi se v petih letih izdalo 16 milijard dolarjev za zgraditev stanovanjskih hiš. Skupno naj bi se zgradilo 3 do 4 tisoč stanovanj, od katerih bi vsako veljalo okoli 4000 dolarjev. V svoji poslanici pravi predsednik Roosevelt, da tudi z zgraditvijo teh stanovanj ne bi nastala še nobena preobilica stanovanj. Potrebo zgraditve predlaganih stanovanjskih hiš utemeljuje tudi s tem, da je padla gospodarska konjunktura v Združenih državah predvsem zaradi zmanjšane gradbene delavnosti, kar pa je imelo zopet svoj vzrok v velikem dvigu gradbenih stroškov v času od septembra 1936 do aprila 1937. Glavno finančno breme za ta stanovanja bi moral nositi zasebni kapital. Zvezna vlada pa bo v trojnem oziru podpirala nameravano gradbeno akcijo: z znižanjem stroškov finansiranja, z zvišanjem stanovanjskih kategorij, na katere je mogoče vzeti hipoteke in z raznimi drugimi olajšavami.

Kvalitetno blago za zimske suknje in obleke

nudi ugodno

Drago Schwab

Ljubljana, Aleksandrova cesta 7

Izgotovljena oblačila za vsak čas in vsako priliko

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 24. novembra objavlja: Pravila o opravljanju državnega strokovnega izpita za učitelje viščin na srednjih šolah — Seznan državi, ki so okužene s krompirjevo zlatico — Obvestilo o rastlinskih boleznih v raznih državah —

Politične vesti

Francoski zunanji minister Delbos je odpotoval v Varšavo, nakar bo obiskal še Prago, Bukarešto in Beograd.

Londonski razgovori francoskih in angleških državnikov o vseh aktualnih zunanje-političnih vprašanjih so se začeli v nedeljo. Od angleške strani so prisostvovali Chamberlain, ministrski predsednik, lord Halifax ter stalni tajnik zunanje urada Vansittart, od francoske pa ministrski predsednik Chautemps, zun. minister Delbos, veleposlanik Corbin, tajnik zun. ministrstva Massigli ter nekateri tolači. Sestanek so trajali vso nedeljo in ponedeljek ter so bili v torek zaključeni.

O vseh razgovorih je bil izdan kominike, ki med drugim pravi: Francoska ministra sta mogla z zadovoljstvom ugotoviti, da je potovanje lorda Halifaxa mnogo koristilo izboljšanju zunanje-političnega ozračja. V svojih razgovorih so se britanski in francoski ministri dotaknili vseh evropskih problemov ter so mogli ugotoviti skupnost stališč in mnenj Francije in Vel. Britanije. Razpravljali so tudi o nemških kolonialnih zahtevah in ugotovili, da se o tem vprašanju ne more ločeno razpravljati in da se tiče to vprašanje tudi mnogih drugih držav. To vprašanje bo treba še proučiti. Zun. minister Delbos je nato poročal o svojem bližnjem potovanju v južno vzhodne države Evrope. Anglija in Francija imata iste interese, da se v tem delu Evrope ohrani mir. Ministri so nadalje razpravljali o španskem in sredozemskem vprašanju ter sklenili, da bodo svojo dosedanje politiko nadaljevali. Razpravljali so tudi o položaju na Daljnem vzhodu. Ugotovili so, da je treba označiti ta položaj kot kritičen. Obe državi bosta složno delovali na to, da se zaščitijo evropski interesi. Na koncu so razpravljali ministri tudi o vseh drugih vprašanjih ter ugotovili, da bosta obe državi tudi za rešitev teh vprašanj složno sodelovale.

Največje zanimanje za londonske razgovore je bilo zaradi zahtev Nemčije glede Čehoslovaške in Avstrije. Nemčija je sicer izjavila, da nikakor ne misli na to, da bi z orožjem spremenila sedanje stanje, zahteva pa popolno avtonomijo za sudetske Nemce in združitve z Avstrijo. Londonski razgovori so dokazali, da tako francoska ko angleška vlada odklanjata te zahteve, da pa je velik del angleškega javnega mnenja za to, da se v teh zahtevah Nemčiji ustreže. V tem smislu je objavil tudi vplivni londonski list »Times« daljši članek. Zlasti poudarja, da je nemogoče za stalno tajiti sle 70 milijonskega naroda, kakor ni mogoče zalivnega toka preokreniti v drugo smer. Z drugimi besedami bi to pomenilo, da bi morali plačati sporazum med Nemčijo in Anglijo mali narodi.

Manjša rekonstrukcija čehoslovaške vlade se bo izvedla po novem letu. Izstopila bosta dva ministra, ki jih bosta nadomestila dva mlajša poslanca iz istih strank. Rekonstrukcija bo torej imela samo ta namen, da pridejo mlajši ljudje v vlado.

Izjava čehoslovaškega ministrskega predsednika dr. Hodže, da bo vlada razpravljala o pritožbah poljske manjšine, je bila v Varšavi zelo ugodno sprejeta.

V Švici je bilo v nedeljo važno ljudsko glasovanje, ki je jasno dokazalo, da je švica še nadalje za ohranitev demokracije. Glasovalo se je namreč o predlogu, da se vse prostozidarske organizacije prepovedo. Večina švicarjev je videla v tem poskus, da se omeje svoboščine prebivalstva in zato je bil ta predlog odklonjen, in sicer z velikansko večino. 233.481 glasov je bilo za prepoved, nad pol milijona pa proti. Tudi takšni, ki nikakor ne simpatizirajo s prostozidarji, so glasovali proti predlogu. Glasovanje ni bilo zmaga prostozidarjev, temveč zmaga demokratične misli.

Japonci nadaljujejo svoje prodiranje proti Nankingu, kateremu so se približali že na 100 km. Kitajci vseeno upajo, da bodo mogli Japonce pred Nankingom za toliko časa zaustaviti, da bo med tem dovršil Cangkašek reorganizacijo kitajske armade. Nanking sam je že popolnoma evakuiran.

Japonska vest, da so zasedli Japonci nasip Kiangjiu, se je izkazala kot neresnična, kar so morali sedaj priznati tudi Japonci sami. Pri Tanjangu se je začela velika bitka. Kitajci se bore z veliko odločnostjo in hrabrostjo ter so odbili več japonskih napadov.

Kitajski poslanik v Rimu je protestiral pri italijanski vladi, ker je Italija priznala mandžursko državo.

Odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani

Kr. banska uprava je izjemoma dovolila, da smejo biti v Ljubljani v mesecu decembru trgovske obratovalnice odprte od 1/8 do 12 in od 2 do 1/2 ure zvečer, izven teh onih živilske stroke, ki so odprte do 1/8 ure zvečer.

V nedeljo pred Sv. Miklavžem 5. t. m. in na zlato nedeljo dne 19. t. m. bodo trgovine v Ljubljani cel dan odprte. — Združenje trgovcev.

Ekspoze finančnega ministra

V finančnem odboru skupščine se je začela z ekspozejem finančnega ministra Letice proračunska razprava.

V svojem poročilu je finančni minister pojasnjeval posamezne postavke proračunskega predloga. Proračun je zvišan za 1270 milijonov din. Če pa se upošteva, da so bili že letos proračunski izdatki povišani za 424 milijonov din, je to povišanje znatno nižje.

Nato je omenil fin. minister, da se je število uradništva in nameščenec povišalo za 6999. Posebno se je povišalo število nameščenec v pravosodju (+ 1055), prosveti (+ 1445), notranjem ministrstvu (+ 1322), v finančnem (+ 1469), vojnem (+ 779), prometnem (+ 554), poštnem (+ 337), socialne politike (+ 401) in rudarsko-gozdnem ministrstvu (+ 300).

Vseh upokojencev v državi je 40.287, od teh v Sloveniji 6992. Invalidov je 18.007, od teh v Sloveniji 2.237.

Pri SUZORju je bilo v juniju letos zavarovanih 713.835 delavcev, za 83.115 več kakor pred enim letom.

Dohodke od tujkega prometa ceni finančni minister na 377 milijonov din. V primeri z lani so se povišali za 375 milijonov din. Izsejenske pošiljke so se povečale za 37 milijonov din.

Fin. minister je tudi napovedal, da se bo v l. 1938. izdal nov denar.

Končno je izjavil fin. minister, da ne vsebuje finančni zakon nobenih novih odredb in da bo vlada natančno izvrševala določbe proračunskega predloga.

Primorske zadrage proti Prizadu

V Splitu je bil občni zbor Zadrage matice, na katerem je bilo zastopanih od 180 133 zadrug. Predsednik prof. Juras je v svojem govoru govoril o težkočah, proti katerim se mora boriti primorsko zadružništvo. Ostro je napadel Prizad, ki umetno dviga cene, da so te visoko nad svetovno pariteto. Pri tem pa gleda Prizad samo na to, da imajo žitarice, ki jih mora primorska banovina kupovati, visoko ceno, za bolhač, vino in druge primorske pridelke pa se ne meniti. Na koncu občnega zbora je bila sprejeta resolucija, v kateri se zahteva, na se Prizad bolj zanaša za cene pridelkov primorske banovine.

Balkanski tobačni kartel predlaga Grčija

Grška vlada je predložila jugoslovanski, albanski, bolgarski in turški vladi načrt o skupni prodaji balkanskega tobaka na tujih trgih. Ta skupna prodajna organizacija bi predvsem določevala izvozne kontingente posameznih držav. V kratkem bo obiskala posamezno grška delegacija prestolnice posameznih balkanskih držav, da se izvrši ta načrt.

Nagradni natečaj za osnutke lepaka Ljubljanskega velesejma

Uprava velesejma razpisuje natečaj za osnutke lepaka junjskega velesejma v letu 1938.

Osnutki morajo biti izvedeni umetniško za litografski tisk, naj-

več v treh barvah. Format osnutka mora obsegati 70 x 100 cm. Besedilo: XVIII. velesejem v Ljubljani od 4.—13. junija 1938. Črke besedila morajo biti dobro čitljive. Avtor prvonagrajenega osnutka je zavezan sestaviti v litografskem zavodu tudi besedila v petih drugih jezikih.

Natečajniki morajo poslati z geslom opremljene osnutke do 31. decembra t. l. opoldne ravnateljstvu Ljubljanskega velesejma. Istočasno morajo poslati svoj natančen naslov v zapечатeni kuverti, na kateri je označeno geslo osnutka. Nagrajene in neodkupljene osnutke lahko dvignejo natečajniki med 1. in 15. februarjem 1938.

Predvidene so naslednje nagrade: ena za din 2.000.—, ena za din 500.— in dve po din 250.—.

Avtor prvonagrajenega osnutka dobi polovico nagrade takoj, drugo polovico pa čim predloži litografski zavod poizkusni odtis.

Konjunktura svetovne trgovine

Berlinski konjunktorni urad poroča, da je svetovna trgovina v 3. četrtletju 1937 nekoliko nazadovala, in sicer po vrednosti za 1%, po obsegu pa 2%. S tem nazadovanjem pa se je moralo računati, ker je bilo v prejšnjih mesecih napredovanje preveliko. Predvsem je nazadovala trgovina z živili in surovinami. To pa zlasti zaradi velikih nakupov na zalogo spomladi. Nazadovanje trgovine s surovinami pa je najbrže tudi v zvezi z zmanjšanjem gospodarske delavnosti v mnogih državah. Vplivala pa je tudi negotovost glede nadaljnega razvoja konjunktura. Najbrže pa je svetovna trgovina manj nazadovala kakor pa svetovna proizvodnja. Od evropskih držav je napredovala industrijska konjunktura le v Angliji. Večji izvoz indu-

Ne pritožuj se na slabe čase,

ampak računaj z njimi in vodi v svoji trgovini samo kvalitetno blago, kakor je Kneippova sladna kava. Blago, ki ga odjemalec redno zahteva, prinaša stalen zaslužek.

strijskih predmetov iz evropskih držav ima le sezonski značaj. Ugodno se je razvijal izvoz agrarnih proizvodov, zlasti iz balkanskih držav. Tudi uvoz v agrarne države je napredoval, zlasti v države južno vzhodne Evrope. V trgovini čezmorskih dežel je nazadovanje močnejše. Združene drž. Sev. Amerike so mogle obnoviti svoj izvoz na višino II. četrtletja.

Gotovo je skoraj 95% davkoplačevalcev, ki teh pogojev ne morejo izpolniti. Zato se vedno bolj oglašajo zahteve, da se davčna prijava prilagodi razmeram pretežne večine davkoplačevalcev, ki nima takega knjigovodstva, kakršno zahtevata zakon in pravilnik.

Zakonodajalec je sam uvidel težave, kakršne nastajajo davkoplačevalcem pri vlaganju prijav. V členu 105. je določil, da sme minister za finance oprostiti poedine kategorije davkoplačevalcev predlaganja davčnih prijav. Ni nikakega dvoma, da je zakonodajalec imel s tem določilom namen, da poenostavi odmerno postopanje in prepreči težave, ki se pri manjših obratih praviloma pojavljajo.

Oziraje se na to zakonito določilo so se tudi v krajih naših davkoplačevalcev pojavile želje, da se vlaganje prijav poenostavi oziroma opusti. Vsa združenja, ki jih je zbornica zaslišala, so se izjavila, da bi bilo malim trgovcem izdatno pomagano, če se oproste vlaganja prijav. Z oprostitvijo vlaganja prijav bi se davkoplačevalci izdatno razbremenili, ker se mora priznati, da je malo davkoplačevalcev, ki bi mogli prijavo tako izpolniti, kakor zahteva zakon.

Vendar pa združenja smatrajo, da se davkoplačevalci tudi v teh primerih ne morejo povsem odpovedati sodelovanju pri odmeri pridobnine. Ker mora davčni odbor v primerih, v katerih sklepa po svobodni presoji o oceni dohodkov, že po zakonu ugotoviti vloženo glavnicu, opravljeni promet in možni dohodek, naj bi davkoplačevalci namesto formalnih prijav vlagali samo te podatke.

Na podlagi razprav v trgovinskem odseku predlagam, naj zbornica sklene, obrniti se na ministrstvo za finance s prošnjo, naj na podlagi čl. 105. zakona o neposrednih davkih oprosti vse davkoplačevalce od vlaganja formalnih prijav, če njih celotni promet ne dosega zneska din 150.000.—. Takim davkoplačevalcem naj se dovoli, da namesto prijav navedejo za odmero pridobnine po najboljši vesti in vednosti samo glavnicu, opravljeni promet in možni dohodek, ker drugih podatkov itak nimajo.

Prosim, da zbornica ta predlog odobri. (Z odobravanjem je pleteno ta predlog soglasno sprejel.)

barva, plesira in kemične snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Vprašanje pavšaliranja pridobnine za trgovca

Referat zborničnega svetnika Milana Senčarja na zadnji plenarni seji Zbornice

V zadnjem času dohajajo zbornici od raznih strani pobude, naj bi se zbornica zavzela za to, da bi bili kakor mali obrtniki, tudi mali trgovci deležni ugodnosti pavšalizacije pridobnine. Stavili so najrazličnejše predloge, kako naj bi se pavšalizacija izvedla tudi za trgovce. Zbornica je radi tega smatrala za umestno, da je zaslišala vsa združenja trgovcev, da tako neposredno ugotovi željo in potrebo trgovcev svojega področja.

Odgovori združenj so naravno jako različni. Načelno so sicer vsa združenja za pavšaliranje, toda že v odgovoru na vprašanje, kateri trgovci naj bi bili deležni pavšalizacije, niso enotna. Nekatera združenja so se izrekla za pavšalizacijo za male in srednje trgovce, druga zopet samo za male trgovce. Ravnotako niso združenja edina v tem, kdo naj velja kot mali in kdo kot srednji trgovec. Dobili smo predloge, naj se kot mali trgovci smatrajo oni, ki nimajo nad 100.000 din prometa, imamo pa tudi predloge, da bi veljali kot mali trgovci oni, ki imajo do 360.000 din prometa. Neko združenje predlaga celo, naj se pri presoji, ali je trgovec mali, ali ne, vzame za mejo promet do 500.000 din. Druga združenja predlagajo zopet, da bi se trgovci razdelili med male in srednje trgovce po višini doseženega čistega dobička. Končno je omeniti predloge, naj bi se pavšalizirali samo mali podeželski trgovci z mlekom in perutnino.

Prav tako so različni predlogi glede višine pavšala. Neko združenje predlaga, naj bi se izračunalo povprečje obdačenja zadnjih 3 let in povprečni znesek pobral kot pavšal. Drugo združenje predlaga, naj znaša pavšal 50 din do 700 din po številu zaposlenih moči. Dobili smo nadalje predlog, naj se pavšal določi po višini prometa od 30 din do 400 din. Neko združenje predlaga, naj pavšal znaša 1/2% letnega prometa, da bi znašal pavšal pri prometu 100.000 din — 500 din. Drugo združenje bi hotelo, da bi se pavšal računal od čistega dobička. Končno predlaga neko združenje, naj bi se pavšal gibal v mejah, kot ga plačujejo mali obrtniki.

Iz vsega tega je razvidno, da so združenja za pavšalizacijo tako glede pojma trgovca, ki naj bo deležen pavšalizacije, kakor tudi glede višine pavšala jako različnega mnenja. Trgovinski odsek, ki je včeraj o tem vprašanju razpravljal, je bil radi tega v težavem položaju, kako naj zadevo uredi, da bi splošno ustrezala. Končno je prevladalo mnenje, da pri sedanjih razmerah nikakor ne

bi bilo priporočljivo, določiti pavšal po prometu. Ravno tako ni smatral trgovinski odsek za umestno, da veže pavšalizacijo kakor koli na čisti donos, da se tako ogne davčnega odbora, ki bi bil kompetenten za oceno prometa in donosa. Stremiljenje odbeka gre za tem, da se neodvisno od davčnega odbora postavijo kriteriji, kdo naj bo deležen pavšalizacije.

Trgovinski odsek se je upoštevalje to načelo sicer izrekel za pavšalizacijo, vendar naj bi se omejila samo na one male trgovce z jajci, mlekom in perutnino na deželi, ki delajo sami in poslujejo na lasten račun, nimajo pa stalnega lokala. Taki obrati bi prav za prav spadali v skupino II. št. 3. t. e., ker se ne vodijo v stalnem lokalu, ampak hojo od hiše do hiše in iz kraja v kraj. Toda iz vsega tega, ki jih navaja pravilnik k zakonu o neposrednih davkih, pa izhaja, da spadajo v to skupino le neki določni obrti potujočega značaja, ne pa trgovine, čeprav bi imele sicer vse znake, ki se za uvrstitve v to skupino zahtevajo. Radi tega so za njihovo pavšalizacijo potrebne posebne odredbe.

Vprašanje, koliko naj bi znašal pavšal, je trgovinski odsek upoštevalje nizek zaslužek v mali trgovini z jajci, mlekom in perutnino, smatral, da bi pavšal ne smel znašati več ko 60 din na leto, to je približno toliko, kolikor plačujejo mali obrtniki. Vendar naj bi bila dana možnost, da se ta pavšal primerno zniža, ako se dokaže, da določni mali trgovci ne poslovali celo leto, ampak samo en del leta. Pavšal naj bi se znižal na toliko dvanajstin, kolikor mesecev mali trgovci dokazano ni posloval v predidčem letu.

Mali trgovci z naznačenimi predmeti se danes odtegujejo vsaki obdačbi in se trudijo na vse načine, da jim ne bi bilo treba vzeti obrtnega pooblastila. Posamezna združenja poročajo, da se ravno s temi predmeti največ sušmarijo. Samo združenje za okolico v Mariboru je v zadnjem času vložilo 60 ovadb radi sušmarstva z mlekom, perutnino in jajci. Pri tem pa navaja, da je med temi več primerov, ki so imeli obrtno pooblastilo, da so pa obrt radi previsokega obdačenja odjavili in sedaj sušmarijo. Podobne razmere so gotovo tudi na področju drugih združenj. Ako bi bilo obdačenje znosno, je pričakovati, da bi se razmere tako v davčnem kakor v obrtnem oziru zadovoljivo uredile.

Pavšalirali naj bi se tudi najmanjši obrati branjeveev. Za to naj bi znašal pavšal din 120.—.

Briljante

zlatnino, srebrnino, ure in druge umetnine kupite **naiceneje** v trgovini

Jos. Eberle

LJUBLJANA, Mestni trg 17 — Telefon 31-49

Denarstvo

Ublažitev deviznih predpisov

Izkazi Narodne banke dokazujejo, da je pri nas močna preobilica deviz. Ker je poleg tega izvoz še nadalje živahen, ni pričakovati, da bi se dotok deviz zmanjšal. Zato pa je tem bolj upravičena zahteva izvoznikov, da se devizni predpisi omilijo. Danes morajo odstopiti izvozniki eno tretjino svojih deviz Narodni banki, toda po nižjem tečaju, kakor pa je dejanski. Izvozniki imajo zaradi tega občutno izgubo in tudi ves naš izvoz trpi zaradi tega. Sedaj poroča »Jugoslovanski Kurir«, da se nameravajo devizni predpisi ublažiti in da bi morali oddati izvozniki samo 20% svojih deviz. Govori se celo to, da bi se mogel ta odstotek še znižati in da bi mogli izvozniki prosto razpolagati z 90% svojih deviz.

Beležimo te ugodne vesti in upamo, da ne zagrešimo prevelikega optimizma, če verujemo v možnost omiljenja deviznih predpisov. Drugod plačujejo izvoznikom premije, da se olajša izvoz, pri nas pa morajo izvozniki plačevati v obliki odstopa deviz poseben davek, da prinašajo v državo devize. Pač skrajni čas, da se tudi pri nas začne resnično in ne le na papirju pospeševati izvoz.

Uradni tečaji za december

Finančni minister je predpisal za december te uradne tečaje:	
1 napoleonondor	din 298'50
1 zlatna turška lira	339'70
1 angleški funt	238'—
1 ameriški dolar	43'—
1 kanadski dolar	42'90
1 nemška marka	14'—
1 zlot	8'20
1 avstrijski šilling	8'72
1 belg	7'40
1 pengő	8'60
1 brazilski milreis	2'65
1 egiptovski funt	240'—
1 urugvajski pezos	23'50
1 argentinski pezos	12'90
1 čilski pezos	1'45
1 turška papirnata lira	34'80
100 albanskih frankov	1415'—
100 francoskih frankov	163'—
100 švicarskih frankov	1000'—
100 italijanskih lir	227'—
100 nizozemskih gold.	2390'—
100 bolgarskih levov	45'—
100 romunskih lejv	32'—
100 danskih kron	954'—
100 švedskih kron	1100'—
100 norveških kron	1080'—
100 pezet	240'—
100 drahem	39'50
100 češkoslov. kron	151'50
100 finskih mark	95'—
100 letonskih lat	815'—

Tem tečajem je že prištet pribitek »prim«.

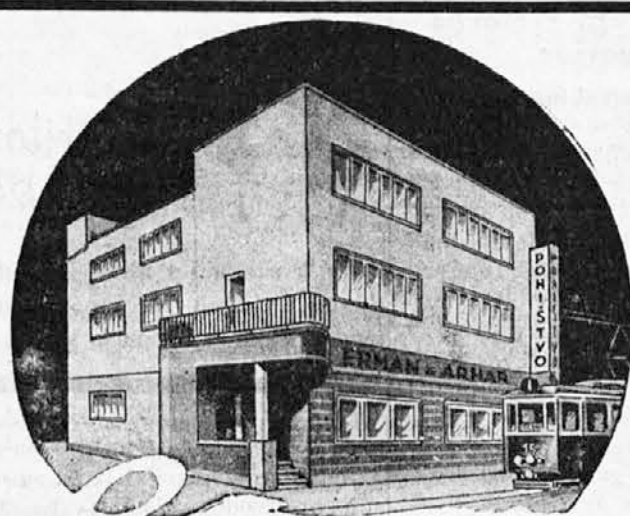
Zlato se še nadalje vrača v Francijo. Po sodbi londonskega lista »Financial News« se je vrnilo v zadnjih tednih v Francijo iz Anglije za 60 milijonov funtov pobeglega kapitala. Iz Amerike pa se je vrnilo od oktobra dalje zlata za 250 do 300 milijonov dolarjev. Posledica tega je, da se je deport za frank zelo znižal in padel na 4% za enomesečne in na 5'75% za trimesečne kredite.

Predsednik ameriškega državnega efektnega in borznega urada Douglas je ostro napadel vodilne ljudi newyorške borze, ker da namenoma rušijo tečaje in s tem silno škodujejo vsej državi. Zahteva, da se vsa borza reorganizira in da jo vodijo v bodoče namesto zasebnikov samo strokovnjaki, ki so državni nameščenci. Poleg tega predlaga, da se zniža število borznih članov ter celo vrsto drugih sprememb.

Anglija je dovolila Turčiji posojilo v višini 10 milijonov funtov.

Davki in posojilo za rešitev Benetk

Italijanska vlada je izdala dekret za rešitev znamenitih stavb v Benetkah. S prvim dekretom se uvajajo novi davki, katerih donos naj služi popravilu stavb in regij lagun. Z drugim dekretom bodo lastniki vseh z dojenko pomembnih stavb razlašeni, če ne morejo svojih stavb popraviti kakor treba. S tretjim dekretom pa se razpisuje državno posojilo v višini 50 milijonov lir za potrebna popravila.

Erman & Arhar

Tovarna in skladišča tik zadnje tramvajske postaje v Št. Vidu. Telefon Št. Vid 16

Naše samoupravne hranilnice

Samostoini predlog zborničnega svetnika Ivana Roinika na zadnji plenarni seji Zbornice

Na raznih zborovanjih, sestankih in sejah se posebno v zadnjem letu zelo mnogo razpravlja o naših regulativnih hranilnicah, t. j. občinskih, mestnih in okrajnih hranilnicah, kakor da bi šlo za obstoj ali likvidacijo teh, v Sloveniji gotovo najvažnejših denarnih zavodov. Žal moram poudariti, da je po raznih, v zadnjem času izdanih uredbah, nadaljnji obstoj in razvoj teh hranilnic res že zelo ogrožen. Če ne bo država oz. vlada ugodila zahtevam in željam naših starih hranilnic, bo morala marsikatera tudi v resnici počasi likvidirati.

Vsem je prav gotovo znano, da se te hranilnice že od preobrata dalje bore za novi zakon o samoupravnih hranilnicah, ki naj bi bil nekako prenovljeno ali modernizirano nadomestilo za avstr. regulativ iz leta 1844. Vsa tozadevna prizadevanja in moledovanja ljubljanske zveze jug. hranilnic, zagrebškega saveza štedionice in drugih gospodarskih institucij žal doslej niso dala uspeha. Glavni vzrok je v tem, ker Državna hipotekarna banka ne da več iz rok tega, kar je bilo hranilnicam vzeto z izdajo zakona o drž. hipotekarni banki in zakona o nepravdnem postopku, to je takozvani **pupilni denar**. Nekako pred enim mesecem se je že sicer pripravljala v min. svetu nova uredba o samoupravnih hranilnicah, ki bi pa izšla zopet v taki obliki, da bi pomenila likvidacijo marsikaterih naše stare hranilnice, v korist privilegiranim državnim zavodom. Ne bom navajal vsega, kar vsebuje ta uredba, med najvažnejše prištevam to, da tudi v tej uredbi ni bilo prav nikakega govora o **pupilnem denarju**, ki je bil, kakor že omenjeno, odvzet hranilnicam popolnoma po krivici leta 1933.

Še v pokojni Avstriji so hranilnice v Sloveniji (tu je namreč ta panoga hranilnic najbolj razvita), imele ta zanje najbolj karakteristični značaj, da so mogle sprejemati pupilni denar, t. j. denar mladoletnikov, javnih ustanov, raznih spornih zadev itd., s čemer jim je bila dana tudi najboljša podlaga za uspešen razvoj. V svobodni naši državi pa se jim je ta za nje najvažnejša pravica odvzela in prenesla kratko malo na državni zavod. V vseh drugih državah imajo regulativne oz. samoupravne hranilnice pravico sprejemati pupilni denar, le pri nas se jim je ta pravica vzela.

Kaj je pomenil ta denar našim hranilnicam, je vsem nam prav dobro znano. To so bile stalne vloge,

s katerimi je hranilnica lahko računala okrog 20 let, da se ne bodo v celoti dvignile. S tem pa je bilo tudi hranilnicam omogočeno, da so mogle podeljevati kmetom, obrtnikom, trgovcem in drugim gospodarskim krogom, v veliki meri pa tudi občinam, bivšim okrajnim zastopom, raznim ustanovam itd. **dolgoročne amortizacijske kredite**. Koliko je v dravski banovini javnih in privatnih zgradb, raznih občekoristnih naprav, cest, vodovodov, cerkev itd., ki so zrastle le s pomočjo naših samoupravnih hranilnic na podlagi podeljenih jim dolgoročnih posojil! Zveza jug. hranilnic je zbrala te podatke od vseh hranilnic, ki so bili nedavno objavljeni v naših dnevnikih. Iz njih se je moglo razvideti, kakšno vlogo so igrale te hranilnice pri nas in kakšne koristi so imeli vsi gospodarski in drugi krogi od njih. Z nameravano uredbo pa bi hranilnice ne smele več dajati dolgoročnih posojil občinam in ustanovam, temveč le kratkoročne kredite za najdaljšo dobo do enega leta. S takimi krediti pač slednjim, osebno za investicijske svrhe, ne bi bilo prav nič pomagano, radi česar se mora vztrajati v vsakem oziru na tem, da se uredba v taki obliki ne sprejme.

A kako je drugod po svetu? Pogledimo nekoliko na Češkoslovaško in Poljsko! V teh državah imajo samoupravne hranilnice razne privilegije. Takoj po prevratu, že v l. 1920, so izdali zakon o hranilnicah, ki nudi hranilnicam pač vse ugodnosti za čim hit in uspešnejši razvoj. Edini državni zavod je pošiljal hranilnici, ki ona ne konk. z drugimi hranilnicami, saj nudi za najmanj 1/2% nižjo obrestno mero. Tako bi moralo biti tudi v naši državi. Tudi v pogledu obdačenja imajo nekatere hranilnice olajšave. Dalje sodelujejo po svojih zastopnikih v najvišjem političnem tkzv. denarniškem svetu, ki igra zelo važno vlogo pri izdaji raznih važnejših zakonov in uredb. Jasno je, da je zato tudi obseg in uspeh teh denarnih zavodov drugačen kot pri nas, saj razpolagajo samoupravne hranilnice v Češkoslovaški, po št. mil. okrog 350, s premoženjem oz. vlogami okrog 22 milijard Kč.

Tako je torej v Češkoslovaški in kako je pri nas. Z zadnjo uredbo o likvidaciji kmetijskih dolgov so izgubile naše hranilnice **efektivno 25% terjatev**, na ostale terjatve bodo čakale 14 oz. 20 let. Izguba, ki je nastala pri vseh hranilnicah

OGLEJTE SI NASO STALNO RAZSTAVO V NOVIH, NAJMODERNEJE UREJENIH PROSTORIH. PREPRIČAJTE SE O KVALITETI NAŠIH JEDILNIC, SPALNIC, GOSPOSKIH SOB, KUHINJ I. T. D.

domačih, sicer zdravih zavodov, namreč naslednje:

1. Predvsem se naj izda uredba z zakonsko močjo po češkem vzgledu, torej v takem obsegu, da bo ustrezala sodobnim razmeram naših samoupravnih hranilnic.

2. Z uredbo naj se jim vrne stara pravica, sprejemati **pupilni denar**, saj je vendar to najvažnejša in najkarakterističnejša lastnost hranilnic.

3. Državni denarni zavodi naj se ne favorizirajo na škodo samoupravnih hranilnic, niti naj se samoupravne hranilnice ne istovetijo z drugimi privatnimi denarnimi zavodi.

4. Z ozirom na njihov altruistični značaj naj se tudi v davčnem oziru ne istovetijo z drugimi privatnimi denarnimi zavodi, temveč po zgledu drugih držav naj se jim nudijo primerne olajšave.

5. Izda naj se takoj uredba, da se mora smatrati izguba zaradi odpisa kmetijskih dolgov kot davka prosta,

6. Država naj končno že vendar enkrat prevzame in izplača vsem hranilnicam **predvojne avstroogrške rente**.

7. V svrhu požitve oziroma likvidnosti hranilnic, naj Narodna banka oz. privilegirani denarni zavodi nudijo možnost, da se izdani boni PAB in obveznice morejo lombardirati po čim nižji obrestni meri. V tem pogledu naj bi tudi Narodna banka vsaj nekoliko omilila svoje odredbe glede kreditiranja. Kot kritje za posojila pri Narodni banki naj bi v prvi vrsti služile obveznice in boni, ki jih je izdala PAB.

8. Zajamčiti se mora nadaljnji obstoj in delovanje Zveze jug. hranilnic v dravski banovini, ki zastopa interese svojih hranilnic že od l. 1909. naprej.

Bilo bi morda naštetih še mnogo predlogov za poživljenje naših denarnih zavodov, in s tem v veliki meri tudi našega narodnega gospodarstva, vendar se omejim v prvi vrsti na najvažnejše. Čim prej bo vlada ugodila tem najvažnejšim zahtevam hranilnic, tem preje bo lahko računala tudi na plačilno zmoglost našega malega človeka, kmeta, obrtnika, trgovca, državljan v svobodni državi.

Prosim visoko zbornico, naj blagovoli sprejeti moje predloge. (Soglasno sprejeto.)

Kontrola cen bencinski mešanici

Zadnji »Finanjski zbornik fin. ministrstva« objavlja naslednjo okrožnico finančnega ministrstva:

Po § 6., odst. 1., uredbi o izpremembah in dopolnitvah zakona o drž. trošarinj ter uredbi o javnih delih z dne 6. oktobra 1937, morajo prodajalci mešanice bencina s špiritom za pogon motorjev (mešališča, trošarinska skladišča, malo in veliko-prodajalci) po 29. dnevu objavljenja te uredbi, t. j. najkasneje po 6. novembru znižati prodajno ceno mešanice bencina s špiritom za pogon motorjev v primeri s ceno, ki je bila dne 30. septembra 1937 za znesek 1'75 din za kg. Poleg tega morajo na podlagi odloka finančnega ministra z dne 15. oktobra 1937 znižati ceno mešanice v primeri s ceno, ki je bila dne 30. septembra 1937 še za 0-05 din za kg. Potemtakem so bili vsi prodajalci mešanice dolžni, da znižajo od 6. novembra 1937 dalje prodajno ceno mešanice bencina s špiritom za pogon motorjev v primeri s ceno, ki je bila dne 30. septembra 1937, skupno za 1'80 din za kg.

Zaradi tega morajo izdati direktije vsem organom direktije, davčne uprave ter finančne kontrole na svojem območju, v kolikor tega še niso storile, nalogo, da od časa do časa strogo kontrolirajo, če so prodajalci mešanice v resnici znižali ceno za 1'80 din za kg. Če bi pri tej priliki ugotovili nasprot-

no, morajo takoj sestaviti zapisnik o prestopku (opis dejanja) proti odgovornim prodajalcem ter ga poslati pristojnim davčnim upravam, da te izrečejo **denarno kazen po 3. odstavku** navedene uredbi. Davčne uprave uorajo te prijave vzeti takoj v pretes ter takoj izreči potrebne obsodbe.

Istčasno se morajo opozoriti vsi **potrošniki** mešanice bencina s špiritom za pogon motorjev na to dolžnost prodajalcev, da morajo znižati prodajne cene za mešanico ter na kazenska določila v primeru njih kršitve. Hkrati se morajo pozvati, da takoj prijavijo najbližji davčni upravi ali oddelku finančne kontrole vsakega prodajalca mešanice, ki ni znižal cene mešanice bencina s špiritom za pogon motorjev v primeri s ceno, ki je bila dne 30. septembra 1937, za znesek 1'80 din pri kg.

Volna, svila, bombaž, nogavice, pletenine itd. itd. stalno v bogati izbiri in po najnižjih cenah pri tvrdki

KARL PRELOG

LJUBLJANA, Židovska ulica 4

in Stari trg št. 12

Zunanja trgovina

Med Turčijo in našo državo je bila podpisana pogodba o medsebojnih kompenzacijskih poslih. Za te posle bo potrebno predhodno dovoljenje emisijiskih bank Jugoslavije in Turčije. Nova pogodba je s 1. decembrom že stopila v veljavo. Sklenjena je bila v prvi vrsti zaradi nekkih naših blokiranih terjatev v Turčiji.

Med našo državo in Poljsko je bila sklenjena kompenzacijska pogodba, po kateri bi naša država dobavila Poljski za 1 milijon zlotov tobaka, Poljska pa za isto vsoto naši državi železniški material.

Italija je uvozila v prvih desetih mesecih letošnjega leta blaga za 112 milijarde lir (lani za 45 milijarde), izvozila pa za 64 milijarde (lani za 25 milijarde) lir. Pasivnost italijanske trgovinske bilance je torej narasla od 19 na 48 milijarde lir. Istocasno pa se je zaradi povečanega tujskega prometa znatno zboljšala italijanska plačilna bilanca.

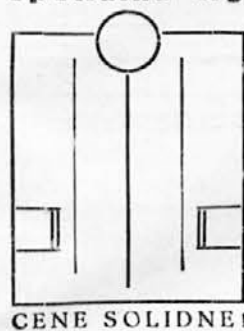
Davki so bili v Italiji zopet povišani, da se doseže proračunsko ravnovesje. Tako so bili povišani vsi davki na poslovni dobiček za 3 odstotke. Nadalje so povišane davščine na svilo, kavo, likerje, mineralne vode in srebrnino, ki se uvažajo iz tujine. Seveda pa to povišanje za dosego resničnega proračunskega ravnovesja še dolgo ne bo zadostovalo.

V Londonu se je sestal mednarodni odbor za regulacijo trgovine s kavčukom. Sodijo, da se bo cena kavčuka zvišala, ker se bo potreba na kavčuku povečala, zlasti v Združenih državah Sev. Amerike.

Svetovne zaloge čaja so zelo narasle, ker je potrošnja čaja v zadnjih mesecih nazadovala. Vendar pa zaloge še niso dosegle višine pred enim letom.

Francoska avtomobilska družba Citroën je zaključila svoje prvo poslovno leto po izvršeni sanaciji s kosmatim dobičkom 70,7 (lani 44,4) milijona frankov. Po odpisih v višini 44,2 in raznih dotacijah znaša čisti dobiček 13,7 milijona frankov. Dnevna proizvodnja družbe znaša 250 do 300 vozil.

Specialna trgovina s finim moškim perilom

LEOPOLD MAHER preje MELA
LJUBLJANA — Tyrševa cesta 9

Vam nudi vedno veliko izbiro izgotovljenega moškega perila in drugih modnih novosti. Perilo izdeluje tudi po meri. Kroji brezhibni! — Kvalitetno blago!

Doma in po svetu

Praznik narodnega zedinjenja je bil praznovan v vsej Jugoslaviji mogočno in s sodelovanjem vseh slojev prebivalstva. Posebno lepe proslave so bile v večjih mestih.

Na narodni praznik je bil objavljen ukaz o splošni amnestiji za prestopke po tiskovnem zakonu.

Velik vojni ukaz o napredovanju aktivnih in rezervnih oficirjev je bil objavljen ob priliki narodnega praznika. Med drugim je bilo imenovanih 17 novih generalov. Veliko število oficirjev je bilo tudi odlikovanih.

Del pristašev bivše samostojne demokratske stranke je nezadovoljen zaradi preveč hrvaške politike sedanjih voditeljev SDS izstopil iz stranke ter se priključil JRZ.

Italijanski listi že obširno pišejo o bližnjem obisku ministrskega predsednika dr. Stojadinovića v Rimu. Zlasti poudarjajo listi, da dokazuje to potovanje utrditev političnega prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo.

Predsednik skupščine Čirić je odpotoval v Prago, da vrne obisk češkoslovaških parlamentarcev.

Nuncij Pellegrinetti je bil v poslovnih avdijenci pri zun. ministru dr. Stojadinoviću, ker odhaja po svojem imenovanju za kardinala v Rim na svoje novo službeno mesto.

V Ljubljani je umrla gospa Ana Podkrajske iz ugledne ljubljanske rodbine Tomanove. Pokojnica je bila žena slovenskega rodoljuba Franca Podkrajskega-Harambaše ter je silno mnogo storila za napredek slovenskih narodnih in kulturnih društev. Vzorci narodni delavki bodi ohranjen časten spomin!

V Ljubljani je umrl popularni zdravnik dr. Höger. Bil je človek izredno dobrega srca, ki je nešteti revnim ljudem pomagal brezplačno. Ljubljana ga bo ohranila v hvaležnem spominu.

V Beogradu je umrl Todor Mihajlović, bivši trgovec in predsednik »Trgovacke omladine«. Za napredek srbskega trgovstva in gospodarstva si je pridobil velikih zaslug.

Proračun zagrebske delavske zbornice znaša 2.750.000 din, od česar

sar odpade na upravne stroške 1.800.000 din. Za socialno politiko je določenih 348.000 din, za kulturno prosvetne namene pa 302.000 din.

Nova belgijska vlada je izdala deklaracijo o svoji politiki. Vlada izjavlja, da bo varovala državljanske svoboščine ter varovala svoboden razvoj obeh jezikov. Vojaški program se bo izvedel v celoti. Zunanja politika Belgije ostane neizpremenjena. Zvesta Zvezi narodov bo Belgija še nadalje vedno pripravljena sodelovati pri vsakem konstruktivnem delu za ohranitev miru.

V Moskvi se bo začel velik proces proti številnim sovjetskimi novinarjem.

Turški parlament je sprejel spremembo ustave. Po novi ustavi ima predsednik republike pravico, da imenuje člane vlade in da razpusti parlament.

Novi francoski državni proračun predvideva 54,2 milijarde frankov dohodkov in 52,6 milijarde frankov izdatkov. Novi proračunski predlog je bil poslanecem že razdeljen.

Nizozemski zunanji minister je izjavil, da ne čuti Nizozemska nobene potrebe, da bi priznala sovjetsko Rusijo ali da bi sklenila z njo trgovinsko pogodbo.

Japonski uradi v Šangaju so izjavili, da so morali zasesti kitajske carinarnice iz strateških razlogov, da pa bodo spoštovali tuje pravice in interese.

Francoski trgovinski minister je predložil parlamentu zakonski predlog, da se podaljša pariška svetovna razstava na 1. 1938.

Posebne gledališke predstave za delavce bodo začela prirejati italijanska gledališča. Predstave bodo ob sobotah.

Za vse vrste kuriva — Lutz-peči, Ljubljana-Siška.

Knez Starhemberg se bo poročil z igralko Noro Gregor, ker je najvišje sodišče razveljavilo njegov prejšnji zakon.

Kakor se je sedaj ugotovilo, so obmejni stražniki v San Domingu poklali 8000 ljudi iz republike Haiti, ki so prišli v San Domingo na delo.

Na Madžarskem so pri kopanju nekega vodnjaka odkrili dva petrolejska vreca.

Zaradi zadnjega tajfuna na Filipinih je bilo ubitih 180 ljudi.

Vozarinske takse in trgovina

Samostoini predlog zborničnega svetnika Ferda Pinteria na zadnji plenarni seji Zbornice

Po novem taksnem vozarinskem pravilniku se pobira vozarinska taksa v trgovinskem prometu od blaga, katero se vozi z motornimi vozili odjemalcem ali se vozi iz kolodvora v skladišča ali podobno.

Po členu 1. tega pravilnika je pogoj za takšno dolžnost, da se z vožnjo pridobi dohodek ali kakšna druga korist. Vprašanje, če nastane korist od tega, da dostavlja blago na dom odjemalcem, je treba po običajih v dravski banovini odločno zanikati. Trgovec s tem dostavljanjem nima nobene koristi, ampak škodo. Da trgovec strankam za prevoz blaga na njihov dom nič ne računa, je obče znano, saj bi stranke pri sedanjih razmerah kake odškodnine ne hotele plačati. Ta odškodnina se ne vračunava niti v ceno, kajti blago nima dvojne cene, ampak je cena ista, če se kupi in prevzame na skladišču ali če se stranki dostavi na dom.

O odškodnini za prevoz je mogoče govoriti samo, če gre blago iz rok v roke, če se proda in plača pri tej priliki odškodnina ali posebej ali pa se vkalkulira v ceno. Nemogoče pa je govoriti o dohodku ali o kakikoli koristi, če blago ne menja lastnika in se ne plača odškodnina. Da bi se moglo predpostavljati, da blago že s tem, da se sploh prevaža, kaj pridobi na vrednosti, je vendar neresno.

V čl. 6 so stavljeni pogoji za odmero in pobiranje vozarinske takse.

Pravilnik zahteva, da je prevoz opravljen v medkrajevem ali lokalnem prometu, da se opravlja obrtoma in da je celoma ali deloma konkurenčen železnici. Za takšno dolžnost morajo biti izpolnjeni vsi trije pogoji, če samo eden manjka, takšna dolžnost ni podana. Za prevoz lastnega blaga odjemalcem ali v skladišče ali slično je dan sicer prvi pogoj, nista pa dana druga dva pogoja. Konkurenčnost železnici more biti pri prevozu dana samo v medkrajevem prometu, nikakor pa ne moremo o konkurenčnosti govoriti v lokalnem prometu. Lokalni promet bi torej moral biti oproščen vozarinske takse že iz tega razloga. Še važnejši je pa nadaljnji pogoj, to je pogoj, da se mora prevoz opravljati obrtoma. V tem oziru moramo ugotoviti, da trgovec ne rabi za to, da lastno blago dostavlja odjemalcem ali da ga vozi v skladišče, nobenega obrtnega pooblastila, zbog česar tudi ta pogoj ne more biti podan.

Z ozirom na te okoliščine predlagam, da se zbornica zavzame za to, da se trgovcem v dravski banovini ne predpiše vozarinska taksa. Trgovci nimajo pri nas od prevoza blaga odjemalcem ali v skladišče nobenega dohodka ali koristi. Tudi ne izvršujejo teh prevozov obrtoma, in v lokalnem prometu ne povzročajo nikake konkurence, torej nikakor niso dani pogoji za pobiranje vozarinske takse.

Juvelij, zlatnina, srebrnina, ure in optika

v veliki izbiri, po nizkih cenah pri trvdki

E. ŠKOPEK
LJUBLJANA, Mestni trg 20

Popravila se izvršujejo strokovno z jamstvom

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 2. decembra ponudbe za dobavo salmijaka, fluorid-paste, električnih žarnic, vijakov z maticami, razne vlečene medij ter merilnih platnenih trakov; do 9. decembra za dobavo ščetk za elektromotorje, trofaznega motorja in do 16. decembra za dobavo kompletne bat, telefonske centrale.

Uprava Vojno-tehnične zavoda v Kragujevcu sprejema do 30. novembra ponudbe za dobavo raznih mikrometrov; do 2. decembra za dobavo mila, antimona, elektr. instal. materiala ter za prodajo cinkove žlindre; do 3. decembra za dobavo raznega olja, vijakov in raznih kemikalij; do 6. decembra za dobavo raznih optičnih instrumentov, 2000 kg petrola in do 7. decembra za dobavo delov za mikrometre, merila i. dr. Strojni oddelek direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 6. decembra ponudbe za dobavo manesmanovih cevi, gradbeni oddelek pa do 7. decembra za dobavo U-nosilcev, vijakov z maticami in vodovodnih cevi.

Licitacije

Dne 4. decembra bo v Intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo 95.200 kg koruze ter dne 4. in 20. decembra za dobavo ljudske hrane (krompir, fižol, svinjska mast, olje, kis, kava, čaj i. dr.); dne 10. decembra pa v inženjerskem oddelku za zgradbo stražnice v Zalogu.

Dne 4. decembra bo pri Upravi policije v Zagrebu licitacija za nabavo 90 plaščev in dne 6. decembra za dobavo 60 novih dežnih pelerin ter 100 črnih suknjenih kap.

Dne 7. decembra bo pri štabu granične trupe v Skoplju licitacija za dobavo porc. telefonskih izolatorjev.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Radio Ljubljana

Sobota, dne 4. dec. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Program javnih del v dravski banovini: Hidrotehnika (ing. Ciril Znidarič) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Pratika za mesec gruden ali december. Besedilo napisal Niko Kuret, igrajo člani radijske igralske družine — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, dne 5. dec. 8.00: Kmečki trio — 9.00: Čas, poročila, spored — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve — 9.45: Verski govor (p. dr. Gvido Rant) — 10.00:

Dvospevi in samospevi ob spremljevanju klavirja (pojeta ga. Špelca Neratova in gđc. Polčka Rupnikova), vmes plošče — 11.00: Otroška ura (gđc. Manica Komanova) — 11.30: Opoldanski koncert (sodelujeta: Radijski orkester in g. Aleksander Kolacio) — 13.00: Čas, vreme, spored — 13.20: Plošče — 14.00: Prenos prireditve slovenskih izseljencev iz Heerlena na Holandskem — 16.00: Kvartet mandolin — 17.00: Kmet, gospodarska navodila in cene — 17.30: Miklavž govori otrokom — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura — 19.50: Slovenska ura: a) Samospevi na S. Gregorčičeva besedila, poje ga. Dragica Sok; b) Kobarič in kobariška dolina (g. prof. Ivančič) — 20.30: Koncert plesne glasbe — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Miklavž govori odraslim.

Ponedeljek, dne 6. dec. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila —

SLOVENIA-TRANSPORT Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18, 37-19, carinska pisarna 24-19 po uradnih urah

Strojni transporti

Specialno podjetje za ekspedicijo in prevoz vseh vrst strojev, kompletnih instalacij za tovarne — Oskrba dovoljeni za carinoprosti uvoz strojev vsake vrste — Vsa pojasnila brezplačno!

13.00: Čas, spored — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Zdravstvena ura: Splošni vzroki bolezni (dr. Anton Breclj) — 18.20: Valčki (plošče) — 18.40: Kulturna kronika: Borba za slovenski književni jezik (g. prof. France Vodnik) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Koncert slovenske glasbe (radijski orkester) — 20.45: Harmonisti pojo (plošče) — 21.00: Godalni kvartet I. Trost (violina), V. Sušteršič (violeta), G. Müller (čelo) in H. Svetel (klavir) — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Radijski jazz.

KEKSI - VAFELINI - BISKVITI najboljši so pri

B. PAUER
d. z o. z.

LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 48

Tovarna keksov in vafeljnov
ZG. SIŠKA, Celovška cesta 108

Praški trg

Na praškem zelenjadem trgu so se pretekli teden paradižniki nenadoma silno podražili, in sicer od 5—8 Kč na 20 Kč za kg. Zelje se je podražilo od 50 stotink do 2 Kč. Na sadnem trgu so se pojavile prve sveže italijanske in španske pomaranče po ceni 6 do 8 Kč za kg. Grške in španske mandarinke so bile po 8 do 12 Kč. Domačega grozdja ni na trgu več, tuje grozdje pa se je podražilo za 4 Kč za kg, da velja sedaj kilogram tujega grozdja od 14 do 20 Kč. Tudi uvožena jabolka so se podražila, in sicer za 150 Kč na 3 do 6 Kč. Domača jabolka so se podražila samo za 50 stotink na 2'40 do 4 Kč. Po cenili pa so se purani za 1 Kč na 14 do 16 Kč kilogram. Cena drugi perutnini je ostala neizpremenjena.

GG.

TRGOVCI

se vladno opozarjajo na največjo zalogo vseh vrst damskih in otroških snežk, galoš, škornjev itd. na debelo, po solidnih dnevnih cenah

Veletrgovina s čevlji
ALEKSANDER OBLAT
Ljubljana, Sv. Petra c. 18
TELEFON 24-35

Obleke, klobuki, perilo, pletenine i.t.d.

velika izbira in ugodne cene

v konfekcijski trgovini
Jakob Lah, Maribor

Blasnikova »Velika Pratika« za leto 1938 je izšla in se razpošilja za ceno din 5— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnikova nast. Ljubljana, Breg št. 10—12 in se dobi tudi v trgovinah. To je najbolj priljubljeni in najbolj razširjeni slovenski ljudski koledar že od nekdaj.

Miklavževa in božična darila v veliki izbiri dobite samo pri trvdki

ANTON MERHAR, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta štev. 22

Priporočila se
najmodernejše
urejena

KAVARNA

»Merkur«

CELJE

Na razpolago so
vsi tu- in ino-
zemski časopisi
**Dvakrat na teden
koncert**
Zlasti prikladna
za trgovske
potnike

n drugo cenj. občinstvo. Postrežba dobra in točna! LEBIČ, kavarnar

Ivan Andrašič

Krani

Veletrgovina s špecerijskim
in kolonialnim blagom se
priporoča svojim
cenj. odjemalcem

Za nakup zimskega perila, trikotaž, pletenin, nogavic, rokavic,
snežk. galoš, domačih čevljev, dežnikov in **lepih, praktičnih**
Miklavževih daril se cenj. občinstvu toplo priporoča trdka

F. M. Schmitt

Pred škofijo 2 **Ljubljana** Lingarjeva 4

Ogled blaga v trgovini je brezobvezen!

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi polizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace,
journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-
žice, risalne bloke itd

**Zahtevajte povsod
pristni zdravstveni liker**

izdelek
veležganjarne
in rastlinske
destilacije

Fr. Zaletel

ŠT. VID nad LJUBLJANO

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

F. HREHORIC

Manufakturna veletrgovina
na veliko in na drobno

LJUBLJANA

TYRŠEVA CESTA 28

TELEFON ŠTEV. 24-04

Cenjenim trgovcem se priporoča

DOLENC JOSIP, TRGOVINA S KRZNOM IN DELAVNICA, LJUBLJANA

Barvanje in strojenje vseh kož

Sv. Petra c. 19 - Tel. 22-62

KAVARNA VESEL

v Vzajemni palači

Ljubljana, Miklošičeva cesta

priporoča svojim cenj. gostom

»Ekspress kavo«

kakor tudi pristno domače
vino ter narezke in pecivo

Pri nakupu vsakovrstnega manu-
fakturnega blaga posebno pripo-
ročamo znano veletrgovino

R. Miklauc

»Pri Školu«, Ljubljana

Lingarjeva ulica 3
Pred Škofijo 3

Solidna postrežba in ugodne cene!
Engros oddelek v I. nadstropju
Ustanovljeno leta 1869.

Naročajte »Trgovski list«!

Velescenjenim odjemal-
cem se priporoča vele-
trgovina s papirjem

M. TIČAR

in jim nudi vse pisar-
niške potrebščine po
najnižjih cenah

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 1
in Sv. Petra cesta 26

Slaščičarna in pekarna

Bučar

K r a n j

se priporoča za
Miklavža in praznike
cenjenim odjemalcem

Zalogo sukna,

kamgarna, volnenega
in svilenega blaga od
najfinejše do najcenejše vrste
priporoča

trdka Lenassi & Gerkman

Ljubljana, Stritarjeva ulica

Ustanovljena leta 1908

Nakup naših izdelkov z znamko **EF-KO**

Vam jamči za stalen porast

Vašega prometa

MODNE PLETENINE
INTERLOK- trikot- PERILO

F. KOS

LJUBLJANA, Židovska ul. 5

Vsak zavaruje

sebe, svojce in svoje imetje
edinole pri našem domačem
zavodu

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

Požar — vlom — steklo — zvonove
jamstvo — nezgode — življenje

in v »**KARITAS**«-oddelku

posmrtnino, dobo in starostno
preskrbo

CENTRALA: v Ljubljani, Miklošičeva 19. Lastna palača.
Telefon 25-21 in 25-22

Podružnice in glavna zastopstva:

Beograd, Pašičeva ulica št. 10/I
Celje, palača Ljudske posojilnice
Sarajevo, Kralja Petra št. 14
Split, Ulica XI. puka št. 22
Zagreb, Ulica Kraljice Marije št. 36
Maribor, Loška ulica št. 10 in Orožnova ul. št. 8

Oglasi v »Trgovskem listu« imajo siguren uspeh!

Specialna zaloga posteljnine, n. pr.: prešite odeje, klotaste, polnjene
s fino vato od din 125—, brokat od din 180—, svilene v vseh barvah
od 270—, volnene in flanelaste odeje, največja izbira gradlna za modroce,
krasna in velika izbira blaga za različne zastore in posteljna pregr-
injala, tepihe, predposteljnice, kokosove tekače, izgotovljene plimoje
in pernice, perje in puh itd. nudi po najnižjih cenah nova trgovina

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 30

Pri večjih odjemih poseben popust!

Kljub znatni podražitvi papirja dobite vse vrste
poslovnih knjig: journale, štrace, blagajniške
knjige, saldakonte itd. še vedno po prejšnjih cenah

A. Janežič

Ljubljana

Florjanska ulica 14

Telefon števil. 32-20

Knjigoveznica, industrija trgovskih knjig in šolskih
zvezkov. Na debelo in na drobno! Izvršujemo vsa
knjigoveška dela po najnižjih konkurenčnih cenah

Prodaj ali zamenjam, za karkoli

1 par finih mladih konj z
opremo in vozom, krasno
klavir-harmoniko, motor
in dve kolesi

Daniel Frece, Jurklošter, Laško

**ANTON
BIRKE**

Ljubljana

Mestni trg št. 9

Telefon 24-56

Glavno zastopstvo:

ZERDIK-APARATOV

KÖRTING-PHONOLA

Tehnični predmeti, aku-
mulatorji, pisalni stroji,
popravljalnica koles in sesalni deli